

Vec C-536/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

22. október 2020

Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

21. október 2020

Dovolaťel':

UAB Tiketa

Ďalší účastníci konania o dovolaní

M. Š.,

VšĮ Baltic Music

Predmet sporu v konaní vo veci samej

Táto vec sa týka sporu o vrátenie sumy, ktorú zaplatil spotrebiteľ za vstupenky na podujatie, a náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej zrušením podujatia.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad ustanovení smernice 2011/83 o pojme obchodník; článok 267 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

Prejudiciálne otázky

1. Má sa pojem obchodník definovaný v článku 2 ods. 2 smernice 2011/83 vykladať v tom zmysle, že osobu konajúcu ako sprostredkovateľ pri kúpe vstupenky spotrebiteľom možno považovať za obchodníka, ktorý je povinný dodržiavať povinnosti uvedené v smernici 2011/83, a teda za zmluvnú stranu kúpnej zmluvy alebo zmluvy o službách, proti ktorému môže spotrebiteľ podať žalobu alebo uplatniť nárok?

1.1. Je pri výklade pojmu obchodník definovaného v článku 2 ods. 2 smernice 2011/83 významné, či osoba, ktorá pri kúpe vstupenky spotrebiteľom koná ako sprostredkovateľ tomuto spotrebiteľovi, predtým ako uzavrel zmluvu na diaľku, poskytla jasným a zrozumiteľným spôsobom všetky informácie o hlavnom obchodníkovi uvedené v článku 6 ods. 1 písm. c) a d) smernice 2011/83?

1.2. Považuje sa skutočnosť sprostredkovania za oznámenú v prípade, ak osoba zúčastnená na procese kúpy vstupenky, predtým ako spotrebiteľ uzavrie zmluvu na diaľku, uvedie meno a právnu formu hlavného obchodníka, ako aj informácie, že hlavný obchodník nesie plnú zodpovednosť za podujatie, jeho kvalitu a obsah a informácie uvedené o podujatí, a uvedie, že sama koná iba ako distribútor vstupeniek a že je oznámený zástupca obchodníka?

1.3. Môže sa pojem obchodník definovaný v článku 2 ods. 2 smernice 2011/83 vykladať v tom zmysle, že vzhľadom na právny vzťah dvojitej služby (distribúcia vstupeniek a organizácia podujatia) medzi zmluvnými stranami za obchodníkov je možné považovať predajcu vstupeniek a aj organizátora podujatia, t. j. zmluvné strany spotrebiteľskej zmluvy?

2. Má sa požiadavka na poskytovanie informácií a ich sprístupňovanie spotrebiteľovi v jasnom a zrozumiteľnom jazyku uvedená v článku 8 ods. 1 smernice 2011/83 vykladať a uplatňovať takým spôsobom, že povinnosť informovať spotrebiteľa sa považuje za riadne splnenú, ak sú tieto informácie uvedené v pravidlách sprostredkovateľa o poskytovaní služieb sprístupnených spotrebiteľovi na webstránke tiketa.lt, predtým ako spotrebiteľ uskutoční platbu,

ktorou potvrdí, že sa oboznámil s pravidlami sprostredkovateľa o poskytovaní služieb a záväzkom dodržiavať ich ako súčasť podmienok transakcie uzatváraanej prostredníctvom takzvanej „click-wrap“ zmluvy, t. j. aktívnym zaškrtnutím konkrétneho políčka v on-line systéme a kliknutím na konkrétny odkaz?

2.1. Má pri výklade a uplatňovaní tejto požiadavky význam, že tieto informácie sa neposkytujú na trvalom nosiči a že neexistuje následné potvrdenie zmluvy, ktoré obsahuje všetky potrebné informácie podľa článku 6 ods. 1 smernice 2011/83 na trvalom nosiči, ako to vyžaduje článok 8 ods. 7 smernice 2011/83?

2.2. Tvorí podľa článku 6 ods. 5 smernice 2011/83 táto informácia uvedená v pravidlách sprostredkovateľa o poskytovaní služieb neoddeliteľnú súčasť zmluvy na diaľku bez ohľadu na skutočnosť, že sa tieto informácie neposkytujú na trvalom nosiči a/alebo že neexistuje následné potvrdenie zmluvy na trvalom nosiči?

Citované ustanovenia práva Únie

Článok 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“)

Článok 38 Charty základných práv Európskej Únie (ďalej len „Charta“)

Článok 1, článok 2 ods. 2, článok 6 ods. 1 písm. c) a d), článok 6 ods. 5, článok 8 ods. 1 a článok 8 ods. 7 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (ďalej len „smernica 2011/83“)

Článok 2 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (ďalej len „smernica o nekalých obchodných praktikách“)

Citované ustanovenia vnútroštátneho práva

Občiansky zákonník Litovskej republiky (ďalej len „Občiansky zákonník“)

Článok 6.228¹ ods. 3 („Pojem spotrebiteľská zmluva a iné pojmy“):

„3. „Podnikateľ“ je fyzická alebo právnická osoba alebo iná organizácia alebo ich jednotka, ktorá sa usiluje uzatvoriť alebo ktorá uzatvára zmluvy na účely svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, remesla alebo povolania, vrátane osôb konajúcich v mene alebo v prospech podnikateľa. Právnickú osobu je možné

považovať za podnikateľa bez ohľadu na právnu formu jej zakladajúcich subjektov.“

Článok 2.133 („Právne účinky transakcie uzavretej prostredníctvom zástupcu“):

- „1. Transakcia uzatvorená jednou osobou (zástupcom) v mene inej osoby (zastúpeného) s uvedením informácie o zastúpení a bez prekročenia priznaných práv zakladá, mení a zrušuje práva a povinnosti v oblasti občianskeho práva priamo zastúpenému.*
- 2. Práva zástupcu možno tiež vyvodiť z okolností, za ktorých zástupca koná (predajca v maloobchode, pokladník atď.). V prípade, ak je správanie určitej osoby dostatočne dôvodné na to, aby si tretie strany mysleli, že zastúpený určil inú osobu za svojho zástupcu, zmluvy uzatvorené touto osobou v mene zastúpeného sú pre zastúpeného záväzné.*
- 3. V prípade, ak pri uzatváraní transakcie zástupca neposkytne informácie o tom, že koná v mene zastúpeného a v jeho záujme, zastúpený nadobudne práva a prevezme povinnosti vyplývajúce z transakcie, iba ak druhá zmluvná strana transakcie bola v takom postavení, že bola schopná pochopiť z okolností, za ktorých sa transakcia uzatvárala, že bola uzavretá so zástupcom, alebo ak totožnosť osoby, s ktorou sa transakcia uzatvárala, nie je pre takú osobu podstatná.*

...“

Článok 2 ods. 24 („Kľúčové pojmy tohto zákona“) zákona Litovskej republiky o ochrane práv spotrebiteľa (na prejednávajúcu vec sa uplatňuje verzia účinná od 11. novembra 2017 do 1. augusta 2018) (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“):

„24. ‚Podnikateľ‘ je fyzická alebo právnická osoba alebo iná organizácia alebo ich jednotka, ktorá sa usiluje uzatvoriť alebo ktorá uzatvára zmluvy na účely svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, remesla alebo povolania, vrátane osôb konajúcich v mene alebo v prospech podnikateľa. Právnickú osobu je možné považovať za podnikateľa bez ohľadu na právnu formu jej zakladajúcich subjektov.“

Stručné zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Navrhovateľ, M. Š., kúpil on-line od spoločnosti Tiketa vstupenky na predstavenie organizované spoločnosťou Baltic Music (ďalej len „organizátor podujatia“). Tiketa sa zaoberá distribúciou vstupeniek na podujatia (koncerty, predstavenia a iné podujatia) organizované tretími stranami. Tiketa sa sama nezapája do činností súvisiacich s organizáciou podujatia.

- 2 Na webstránke spoločnosti Tiketa boli uvedené informácie, že podujatie organizuje Baltic Music a že Baltic Music je organizátorom podujatia, ktorý nesie plnú zodpovednosť za podujatie, jeho kvalitu a obsah, ako aj za všetky poskytnuté informácie o podujatí. Samotná Tiketa bola uvedená ako distribútor vstupeniek, ktorý koná ako oznámený zástupca („atsiskleidęs tarpininkas“; doslovne, „oznámený sprostredkovateľ“) [hoci vnútroštátne právo zvyčajne, keď sa uzatvára zmluva v mene alebo na účet inej osoby, používa pojem „atstovas“ (zástupca)].
- 3 Verejne dostupné informácie o podujatí neobsahovali bližšie údaje o tom, kto bol zmluvnou stranou zmluvy alebo o postupe vrátenia peňazí za vstupenky v prípade zrušenia podujatia. Informácie o poskytovateľovi služieb a o možnosti vrátenia peňazí za vstupenky sú uvedené v pravidlách poskytovania služieb zverejnených na webstránke spoločnosti Tiketa. Tieto pravidlá a ani potvrdenie o uzatvorení zmluvy, ktoré by obsahovalo informácie uvedené v týchto pravidlách, neboli spotrebiteľovi poskytnuté na trvalom nosiči. Časť pravidiel o poskytovaní služieb (vrátane informácií, že ak by bolo podujatie zrušené, plnú zodpovednosť za vrátenie peňazí za vstupenku by znášal organizátor podujatia), bola skutočne uvedená na vstupenke vygenerovanej ihneď ako za ňu navrhovateľ zaplatil.
- 4 Po príchode na podujatie sa M. Š. dozvedel, že sa konať nebude. Uplatnil si preto voči spoločnosti Tiketa nárok na vrátenie peňazí za cenu vstupenky a náhradu vzniknutých cestovných výdavkov a tiež aj náhradu nemajetkovej ujmy. Tiketa odpovedala, že nezodpovedá za zrušenie podujatia a odporučila spotrebiteľovi, aby sa obrátil na spoločnosť Baltic Music. Tá úplne ignorovala uplatnené nároky.
- 5 M. Š. následne podal žalobu a žiadal, aby žalovaní – spoločnosti Tiketa a Baltic Music – boli spoločne a nerozdielne zaviazaní nahradiť škodu na majetku a nemajetkovú ujmu, ktorú utrpel. Súd prvého stupňa žalobe čiastočne vyhovel a žalobcovi priznal časť súm požadovaných od spoločnosti Tiketa. Tiketa podala odvolanie, ktoré nebolo úspešné. Tiketa následne podala dovolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd, Litva).

Hlavné argumenty účastníkov konania vo veci samej

- 6 Tiketa tvrdí, že je zástupcom oznámeným verejnosti, ktorý poskytuje služby distribúcie vstupeniek v mene organizátora podujatia. Tvrdí, že nákup vstupeniek sa musí klasifikovať ako uzatvorenie zmluvy medzi M. Š. a organizátorom podujatia a že v okamihu uzatvorenia zmluvy Tiketa zastupuje organizátora podujatia. Tiketa sa domnieva, že nie je zodpovedná za akékoľvek okolnosti týkajúce sa podujatia, vrátane jeho zrušenia.
- 7 Tiketa ďalej tvrdí, že si plní informačnú povinnosť vo vzťahu k spotrebiteľovi tým, že poskytuje informácie v pravidlách poskytovania služieb, ktoré sú zverejnené on-line. Pred uhradením platby spotrebiteľ potvrdzuje, že sa oboznámil s pravidlami a zaväzuje sa ich dodržiavať ako súčasť podmienok transakcie

prostredníctvom „click-wrap“ zmluvy, t. j. aktívnym zaškrtnutím konkrétneho políčka v on-line systéme a kliknutím na konkrétny odkaz.

Stručné zhrnutie dôvodov podania návrhu

- 8 Tento senát čelí otázkam týkajúcim sa a) výkladu pojmu obchodník a b) plnenia informačnej povinnosti obchodníka vo vzťahu k spotrebiteľovi.

Výklad pojmu obchodník

- 9 Toto konanie sa týka vhodnej klasifikácie právneho vzťahu medzi zmluvnými stranami, právneho postavenia sprostredkovateľa a jeho povinností voči spotrebiteľovi.
- 10 Súdny dvor vo svojej judikatúre vysvetlil, že pojem „obchodník“ sa má vykladať v osobitne širokom poňatí a vzťahovať na akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, pokiaľ vykonáva činnosť za odmenu (rozsudok zo 4. októbra 2018, Kamenova, C-105/17, EU:C:2018:808, bod 30). Vnútroštátne sudy, ktoré sa touto vecou zaoberali, taktiež vychádzali zo širokého poňatia pojmu „obchodník“.
- 11 Tento senát si nie je istý, či sa definícia obchodníka vzťahuje na podnikateľa konajúceho vo svojom mene, ktorý sa podľa vnútroštátneho zmluvného práva považuje za zmluvne viazaného, ako aj na osobu konajúcu v mene inej osoby, ktorá sa vo všeobecnosti nepovažuje za zmluvnú stranu. Porovnanie rôznych jazykových verzií článku 2 ods. 2 smernice 2011/83 (anglickej, francúzskej, nemeckej a litovskej) vyvoláva dôvodné pochybnosti o litovskom preklade pojmu obchodník [v litovčine „*įskaitant kiekvieną kitą asmenį*“ (doslovne: „vrátane akejkoľvek inej osoby“) a v angličtine „*including through any other person*“ („a to aj prostredníctvom akejkoľvek inej osoby“)] a jeho správnej transpozície. Za týchto okolností sa vnútroštátny súd domnieva, že porovnávací analýza rôznych jazykových verzií neumožňuje definovať presný rozsah uplatnenia pojmu obchodník.
- 12 V súlade so systematickým a teleologickým výkladom autonómneho pojmu práva Únie z cieľa, ktorým je zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa (článok 169 ZFEÚ, článok 38 Charty, článok 1 smernice 2011/83), vyplýva, že sprostredkovateľ v transakcii sa môže tiež považovať za obchodníka. Ani Súdny dvor túto možnosť nevyklučuje vo svojej judikatúre.
- 13 Pri výklade pojmu obchodník v širšom kontexte ochrany spotrebiteľa Súdny dvor rozhodol, že pojem „obchodník“ definovaný tak v článku 2 písm. b) smernice o nekalých obchodných praktikách, ako aj v článku 2 ods. 2 smernice 2011/83 sa musia vykladať jednotne. Na to, aby sa mohla fyzická alebo právnická osoba považovať za obchodníka v zmysle článku 2 ods. 2 smernice 2011/83, musí konať „na účely, ktoré sa týkajú jej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, remesla alebo povolania“, alebo v mene, prípadne z poverenia obchodníka“ (rozsudok zo 4. októbra 2018, Kamenova, C-105/17, EU:C:2018:808, body 29 a 36; rozsudok

z 3. októbra 2013, Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, C-59/12, EU:C:2013:634, body 36 a 37).

- 14 Definícia uvedená v článku 2 písm. b) smernice o nekalých obchodných praktikách vedie k domnienke, že obchodník konajúci vo vlastnom mene a osoba konajúca v mene alebo na účet obchodníka sú alternatívne subjekty, ktoré spadajú do rozsahu definície „obchodníka“. Na základe citovanej judikatúry Súdneho dvora sa teda možno domnievať, že osobný rozsah smernice 2011/83 zahŕňa tak osobu konajúcu v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, remesla alebo povolania, ako aj osobu konajúcu v mene alebo na účet obchodníka.
- 15 Zároveň si tento senát nie je istý, či sa má výklad pojmu obchodník spájať s oznámením o zastupovaní. Článok 6 smernice 2011/83 stanovuje, že predtým, ako sa zmluva uzavretá na diaľku stane pre spotrebiteľa záväznou, obchodník mu musí poskytnúť informácie jasným a zrozumiteľným spôsobom vrátane adresy a totožnosti obchodníka, v mene ktorého koná, a poštovej adresy miesta podnikania, na ktorú môže spotrebiteľ adresovať akékoľvek sťažnosti. Z toho vyplýva táto odôvodnená otázka: je pre výklad pojmu obchodník významné, či osoba konajúca v mene alebo na účet obchodníka poskytla spotrebiteľovi tieto informácie o hlavnom obchodníkovi? Inými slovami, môže si spotrebiteľ (kupujúci) uplatňovať práva vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy voči sprostredkovateľovi iba v prípade, ak takýto sprostredkovateľ riadne neoznámil informáciu o zastúpení a spotrebiteľ sa tak mylne domnieval, že sprostredkovateľ koná ako vlastník – predávajúci dotknutého tovaru (zmluvná strana spotrebiteľskej zmluvy)? (toto je stanovisko, ktoré zaujal Súdny dvor v rozsudku z 9. novembra 2016, Wathelet, C-149/15, EU:C:2016:840; pozri bod 34 rozsudku).
- 16 Tento senát tiež kladie otázku, či je možné právny vzťah, ktorý vznikol medzi účastníkmi konania, klasifikovať ako poskytnutie dvojitej služby (distribúcie vstupeniek a organizácie podujatia), a to vo význame, že predajca vstupeniek aj organizátor podujatia sa môžu považovať za obchodníkov, t. j. zmluvné strany spotrebiteľskej zmluvy. Vnútroštátny súd sa domnieva, že v takom prípade treba právny vzťah medzi kupujúcim, predávajúcim vstupeniek a organizátorom klasifikovať tak, že sa skladá z dvoch zmlúv: 1. zmluvy o poskytovaní služieb medzi kupujúcim vstupenky (spotrebiteľom) a organizátorom podujatia uzavretej prostredníctvom zástupcu (Tiketa), na základe ktorej sa organizátor zaväzuje usporiadať podujatie v súlade s podmienkami uvedenými na vstupenke, a 2. zmluvy uzatvorenej medzi sprostredkovateľom (Tiketa) a kupujúcim vstupenky, na základe ktorej Tiketa predáva vstupenky kupujúcemu a zaväzuje sa poskytnúť základné informácie uvedené v článku 6 smernice 2011/83.

Splnenie informačnej povinnosti obchodníka voči spotrebiteľovi

- 17 Tento senát si tiež nie je istý, aký vplyv má splnenie informačnej povinnosti voči spotrebiteľovi uloženej obchodníkovi smernicou 2011/83 na právnu klasifikáciu vzťahu účastníkov konania, a či je vo všetkých prípadoch riadne splnenie

informačnej povinnosti voči spotrebiteľovi neoddeliteľne spojené s požiadavkou, aby spotrebiteľovi bolo poskytnuté potvrdenie o zmluve a predzmluvné informácie na trvalom nosiči.

- 18 Predpokladá sa, že informačná povinnosť je riadne splnená, ak 1. sa poskytnú všetky informácie uvedené v článku 6 ods. 1 písm. a) až t) smernice 2011/83 a 2. tieto informácie sú poskytnuté jasným a zrozumiteľným spôsobom. Keďže informácie o podujatí verejne dostupné na webstránke spoločnosti Tiketa obsahovali iba časť požadovaných informácií, nastoľuje sa otázka, či z hľadiska zabezpečenia účinnej ochrany spotrebiteľa postačuje, ak obchodník pred uzavretím zmluvy na diaľku uvedie podrobné informácie, vrátane informácií o poskytovateľovi služieb a vrátení peňazí za lístky, iba v pravidlách poskytovania služieb.
- 19 Tento spôsob poskytovania predzmluvných informácií tiež nastoľuje otázku, či je v súlade s požiadavkou transparentnosti. Povinnosť transparentnosti má dva základné rozmery: jasnosť, ktorá sa týka skutočnosti, ako sa informácie navonok poskytnú spotrebiteľovi, a teda spôsob, akým sa informácie čítajú a chápu v prostredí, v ktorom prebieha transakcia; a zrozumiteľnosť, ktorá sa týka konkrétneho obsahu informácií, prostredníctvom ktorého je spotrebiteľ informovaný o právnych dôsledkoch svojej voľby (pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Pitruzzella 28. februára 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:165, bod 107).
- 20 Tento senát v uvedenej súvislosti stojí pred odôvodnenou otázkou, či sa má poskytovanie informácií o vrátení peňazí za lístok uvedených v pravidlách poskytovania služieb považovať za vhodný spôsob zabezpečenia toho, aby spotrebiteľ jednoznačne pochopil, ktorá osoba je zmluvnou stranou uzatvorenej zmluvy a u ktorej môže v prípade neuspokojivého plnenia zmluvy uplatniť nároky alebo proti ktorej môže podať žalobu.
- 21 Okrem toho sa v tomto konaní nepreukázalo, že tieto informácie boli poskytnuté na trvalom nosiči, a nedošlo k následnému potvrdeniu zmluvy, ktoré by obsahovalo všetky informácie požadované podľa článku 6 ods. 1 smernice 2011/83, na trvalom nosiči.
- 22 Podľa judikatúry Súdneho dvora sa pod pojmom „trvalý nosič“ rozumie každý nástroj, ktorý užívateľovi platobných služieb umožňuje pre budúce použitie uchovávať informácie adresované osobne jemu spôsobom dostupným po obdobie zodpovedajúce účelu týchto informácií a ktorý umožňuje nezmenenú reprodukciu uložených informácií (rozsudok z 25. januára 2017, BAWAG, C-375/15, EU:C:2017:38, bod 40).
- 23 Podľa judikatúry Súdneho dvora musí trvalý nosič zabezpečiť spotrebiteľovi držbu informácií uvedených v článku 6 ods. 1 smernice 2011/83, aby si mohol prípadne uplatniť svoje práva. Samotné poskytnutie týchto informácií na webstránke podnikateľa nespĺňa požiadavky trvalého nosiča (pozri rozsudky

z 5. júla 2012, Content Services, C-49/11, EU:C:2012:419, body 42 až 44, a z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 35).

- 24 Na záver sa tento senát snaží zistiť, či ustanovenie článku 6 ods. 5 smernice 2011/83 poskytuje základ pre taký záver, že pravidlá poskytovania služieb zverejnené na webstránke UAB Tiketa sa stávajú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy na diaľku, a teda či je možné ustanovenia týchto pravidiel považovať za spravodlivé, iba vtedy, ak v nich uvedené informácie boli poskytnuté spotrebiteľovi na trvalom nosiči.

PRACOVNÝ DOKUMENT